

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pl](#)

poļu

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Swipe to change

Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Polija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Tiesa izdod spriedumu par laulības šķiršanu, nosakot, vai kāds no laulātajiem ir vainīgs laulības iziršanā un, ja ir, kurš laulātais tas ir. Ja abi laulātie to pieprasa, tiesa nelemj par atbildību.

Netiek izvirzīts nosacījums, ka pirms laulības šķiršanas vispirms jābūt laulāto atšķiršanai.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Laulības šķiršanas pamats ir tas, ka laulība ir pilnīgi un neatgriezeniski izirusi. Ir jābūt izpildītiem abiem nosacījumiem (Ģimenes un aizgādības kodeksa 56. panta 1. daļa).

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Trīs mēnešu laikā pēc sprieduma par laulības šķiršanu stāšanās galīgā spēkā šķirtais laulātais, kurš mainījis savu uzvārdu, stājoties laulībā, var atgriezties pirmslaulības uzvārdā, iesniedzot paziņojumu par savu vēlmi dzimtsarakstu nodaļas vadītājam.

Šķirts laulātais drīkst brīvi stāties jaunā laulībā.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Laulāto kopīpašums, kas aptver viņu iegūto īpašumu, tiek nodibināts ar likumu, noslēdzot laulību (likumiskais kopīpašums). Likumiskais kopīpašums izbeidzas, kad tiek izbeigta laulība, t. i., kad spriedums par laulības šķiršanu stājas galīgā spēkā.

Pēc viena laulātā pieprasījuma tiesa var sadalīt kopīpašumu spriedumā par laulības šķiršanu. Laulāto iegūto īpašumu veido īpašums, ko viens vai abi laulātie ieguvuši likumiskā kopīpašuma pastāvēšanas laikā.

Abiem laulātajiem ir vienādas daļas kopīpašumā.

Svarīgu iemeslu dēļ katrs laulātais var pieprasīt tiesu sadalīt kopīpašumu atbilstīgi apmēram, kādā katrs laulātais ir devis ieguldījumu šā īpašuma iegādē.

Turklāt, ja laulātie dzīvo vienā mājoklī, spriedumā par laulības šķiršanu tiesa nosaka, kā tiks izmantots mājoklis, kamēr šķirtie laulātie turpinās izmantot kopīgi. Ja abi laulātie to pieprasa, tiesa var sadalīt kopīgo mājokli vai piešķirt mājokli vienam laulātajam, ja otrs laulātais piekrīt to pamest bez aizstājēj-mājokļa piešķiršanas.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Spriedumā par laulības šķiršanu tiesa nosaka vecāku atbildību pār abu laulāto nepilngadīgajiem bērniem un vecāku un bērnu saskarsmi. Tā nosaka arī summu, kas katram laulātajam jāmaksā, lai segtu bērna uzturliedzēklus un audzināšanu (Ģimenes un aizgādības kodeksa 56. panta 1. daļa).

Tiesā var uzticēt vecāku atbildības īstenošanu vienam vecākam, aprobežojot otra vecāka vecāku atbildību ar konkrētiem pienākumiem un tiesībām attiecībā uz bērnu(-iem).

3.4 pienākumu maksāt uzturliedzēklus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Šķirtais laulātais, kas nav atzīts par vienīgo vainīgo laulības iziršanā un kas saskaras ar finanšu grūtībām, var prasīt uzturliedzēklus no otra laulātā atkarībā no savām pamatotām vajadzībām un otra laulātā ienākumu gūšanas un finansiālajām iespējām (Ģimenes un aizgādības kodeksa 60. panta 1. daļa).

Ja laulības šķiršana saistīta ar laulātā, kurš nav atbildīgs par laulības iziršanu, finansiālā stāvokļa būtisku pasliktināšanos, laulātajam, kurš atzīts par vienīgo atbildīgo laulības iziršanā, jānodrošina līdzekļi, lai segtu otra laulātā vajadzības, pat ja viņš(-a) nesaskaras ar finansiālām grūtībām (Ģimenes un aizgādības kodeksa 60. panta 2. daļa).

Uzturliedzēju došanas pienākums beidzas, kad uzturliedzēklus saņemošais laulātais stājas jaunā laulībā. Ja laulātais, kam tiek prasīts maksāt uzturliedzēklus, nav atzīts par vienīgo atbildīgo laulības iziršanā, attiecīgais pienākums beidzas piecus gadus pēc laulības šķiršanas (Ģimenes un aizgādības kodeksa 60. panta 3. daļa).

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Tā ir oficiāla laulāto atšķiršana, t. i., attiecīgu rīkojumu izdod tiesa atbilstīgi Ģimenes un aizgādības kodeksa 611.–616. pantam.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Laulāto atšķiršanas nosacījums ir konstatējums, ka laulība ir pilnībā izirusi.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Laulāto atšķiršanas juridiskās sekas ir tādas pašas kā laulības šķiršanai. Taču atšķirtais laulātais nevar stāties jaunā laulībā.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

"Laulības atzīšana par neesošu" nozīmē visu laulības seku anulēšanu ar atpakaļejošu spēku, izņemot par neesošu atzītā laulībā dzimušo bērnu statusu — bērni joprojām saglabā laulībā dzimušo bērnu statusu.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Iemesli laulības atzīšanai par neesošu ir minēti Ģimenes un aizgādības kodeksā:

laulātais nav sasniedzis vecumu, no kura atļauts stāties laulībā (Ģimenes un aizgādības kodeksa 10. pants);

laulātais ir pilnībā rīcībnespējīgs (Ģimenes un aizgādības kodeksa 11. pants);

laulātajam ir garīga slimība vai garīgi traucējumi (Ģimenes un aizgādības kodeksa 12. pants);

laulātais jau ir precējies ar citu personu (Ģimenes un aizgādības kodeksa 13. pants);

laulātie ir asinsradnieki taisnā līnijā, sānlīnijā (brāļi un māsas, tostarp pusbrāļi un pusmāsas un ārulaulībā dzimuši brāļi un māsas) vai ir svainības attiecībās taisnā līnijā (Ģimenes un aizgādības kodeksa 14. pants);

laulātie ir radnieki adopcijas ceļā (Ģimenes un aizgādības kodeksa 15. pants);

iesniegts apgalvojums, ka, stājoties laulībā, laulātais kaut kāda iemesla dēļ nespēja apzināti paust savu gribu, tika maldināts par otras puses identitāti vai atradās prettiesisku draudu ietekmē (Ģimenes un aizgādības kodeksa 151. pants).

Katram no iepriekš minētajiem iemesliem bija jāpastāv jau laulības noslēgšanas brīdī.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Spriedums par laulības atzīšanu par neesošu ir konstitutīvs, un tam ir sekas attiecībā pret trešām personām (*erga omnes*). Ir divu veidu sekas:

ex tunc, t. i., sekas, kas ir atpakaļejošas līdz laulības noslēgšanas datumam, piemēram, laulātie atgūst ģimenes stāvokli, kāds viņiem bija pirms laulībām, un atgriežas savā iepriekšējā uzvārdā, starp laulāto un otra laulātā ģimeni vairs nepastāv svainība un nav iespējama likumiskā mantošana;

ex nunc, t. i., sekas, kas rodas tikai pēc tam, kad spriedums par laulības atzīšanu par neesošu kļūst galīgs, piemēram, attiecībā uz mantiskajām attiecībām.

Sekas, kādas laulības atzīšana par neesošu rada attiecībām starp laulātajiem un laulībā dzimušajiem bērniem un laulāto mantiskajām attiecībām, reglamentē attiecīgās laulības šķiršanas normas. Ir svarīgi, ka laulātais, kurš laulībā stājies ļaunticībā, tiek uzskatīts par laulāto, kurš ir atbildīgs par laulības iziršanu.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēroties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Polijā laulātie var izmantot mediāciju ģimenes lietās. Tās galvenie mērķi ir risināt konfliktus starp laulātajiem tā, lai izvairītos no laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas, un miermīlīgā veidā izstrādāt laulības šķiršanas noteikumus (īpašuma jautājumi, bērnu aprūpe). Mediācijas pakalpojumus nodrošina galvenokārt nevalstiskās organizācijas, fondi un baznīca.

Laulātie, kuru starpā rodas ģimenes konflikti, var izmantot dažādus ģimenes terapijas veidus un meklēt psihologu, psihoterapeitu, atbalsta grupu u. c. palīdzību.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Pieteikumi par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu jāiesniedz apgabaltiesā (*sąd okręgowy*), kam ir jurisdikcija laulāto pēdējā kopīgajā dzīvesvietā. Ja šādas tiesas nav, pieteikumi jāiesniedz apgabaltiesā, kam ir jurisdikcija pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietā.

Par šādiem pieteikumiem tiek iekasēta tiesas nodeva. Taču puse, kuras finansiālais stāvoklis tai neļauj maksāt nodevu, var vērsties tiesā ar lūgumu piešķirt pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no tiesas izmaksām un var arī lūgt tiesu iecelt viņam(-ai) juristu *ex officio*.

Pieteikumam jāpievieno šādi dokumenti: civilstāvokļa dokumentu kopijas (laulības apliecība, bērnu dzimšanas apliecības), pierādījumi par izpeļņu (ienākumiem), dokuments, ar ko pilnvaro juristu pārstāvēt kādu no pusēm (ja šī persona ir izvēlējusies piesaistīt savu juristu) un citi apliecinājumi, kas var būt svarīgi šajā lietā (izziņas par veselības stāvokli, administratīvi lēmumi u. c.).

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Sk. atbildi uz 11. jautājumu.

Personai, kas sniedz pieteikumu par pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no tiesas izmaksām vai jurista iecelšanu *ex officio*, pieteikumam jāpievieno arī izziņa par savu finansiālo stāvokli (uz atbilstošas veidlapas, kas pieejama tiesā).

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Jā, visos šajos gadījumos ir iespējama pārsūdzība otrās instances tiesā. Laulātie var pārsūdzēt apgabaltiesu lēmumus apelācijas tiesās.

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Atbilstīgi Padomes 2003. gada 27. novembra Regulai (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (turpmāk tekstā "Briseles IIa regula") šādi lēmumi tiek automātiski atzīti Polijā, nepiemērojot nekādu īpašu atzīšanas procedūru (Briseles IIa regulas 21. pants).

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Jebkura ieinteresētā puse var iesniegt pieteikumu lēmumam par kāda sprieduma atzīšanu vai neatzīšanu (Briseles IIa regulas 21. panta 3. daļa). Polijā šādi pieteikumi tiek iesniegti apgabaltiesām. Vietējo piekritību nosaka, vadoties pēc tās personas pastāvīgās dzīvesvietas, pret kuru tiek sniegts pieteikums lēmumam par kāda sprieduma atzīšanu vai neatzīšanu. Ja neviena no iepriekš minētajām vietām neatrodas Polijā, vietējo piekritību nosaka pēc izpildes vietas (Briseles IIa regulas 29. panta 2. daļa).

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Polija ir pievienojusies daudziem starptautiskiem nolīgumiem, kas reglamentē šo jautājumu. Šādas normas prevalē pār Polijas starptautiskajām privātajām tiesībām. Tādējādi var būt piemērojamas dažādas normas, ja laulātie ir dažādu valstu valstspiederīgie. Ja nav starptautiska nolīguma, piemērojams 2011. gada 14. februāra Likums par starptautiskajām privātajām tiesībām. Atbilstīgi šā likuma 54. pantam laulība tiek izbeigta saskaņā ar laulāto kopīgās valsts tiesībām, kas piemērojamas laikā, kad tiek iesniegts lūgums par laulības izbeigšanu. Ja nav laulāto kopīgās valsts tiesību, piemērojamas tās valsts tiesības, kurā abi laulātie dzīvo laikā, kad tiek iesniegts lūgums par laulības izbeigšanu. Ja šāda lūguma iesniegšanas laikā laulātajiem nav kopīgas dzīvesvietas, piemērojamas pēdējās valsts, kurā laulātajiem bija kopīga dzīvesvieta, tiesības, ja viena laulātā pastāvīgā dzīvesvieta joprojām atrodas šādā valstī. Citos gadījumos laulība tiek izbeigta saskaņā ar Polijas tiesībām.

Lapa atjaunināta: 03/12/2015

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.